

EXCERPTA

21. zenbakia

Otsaila-1988

gaiak

orrialdeak

Greko-Euskarazko Gramatika-konposaketa(Orixe).....445

Hesiodo-ren Teogonia.....446-447

Corneli Nepotis Liber de Excellentibus Ducibus Exterarum Gentium.....448-451

Hymnus(J.G.Etxebarria).....452

Euskal herrietako armarriak(latinezko idazkunak).....453

Definitiones, etymologiae, explicationes, e Sancti Augustini scriptis depromptae.454-458

De vita exemplariorum presbyterorum vasconum:(VIII)E.GOROSARRI.....459-460

Grezia-ko Mitologia
(barne-orrietako eraskina)

Aγαν =1)-egi,larregi;2)-tsu....ugari

Bigarren esangurak onartzen du ia bakarrik
grekozko konposaketa.

agakléEs=argitsu

agáklytos=entzutetsu.

agasthentes=altsu

Badago aditz arraroren bat,esaterako,aganakté0=sumin-
du,honela itzul litekeena:asarreegitu;bere eratorri
bakanak honela,gitxi gorabehera:-gaitz=des-;-garri=
digno de:aganaktEós=asarregarri;cfr.amorragarri;agan-
aktikós=kontentagaitz.

Aγχι =-urbil,albo-

anjémajos=urbilburrukari

anchithállassos=itsasalboko,-ondoko.

Boxeorako hauek izan litezke:urbilbuñuka=lucha de
cerca;urrunburruka=lucha a distancia.

Αμφι =biko,bil amphibolos=bitarako,biko.

amphialos,amphithállassos=itsasarteko,-bitarteko.

Batzutan itzultzeo zaitasuna honela itzuri liteke:
-arte,-bitarte.

amphibain0,amphiball0=inguratu

amphiskios=itzalarteko

amphikálypto=bil-bil egin,biribilgatu

amphiptyss0=biribilgatu.

Hauxe da hiztegieta faktitiborik arkitzen ez diodan
preverbo bakarra;horrek esan nahi du literaturan ez
dagoela horrelakorik.

ΗΣΙΟΔΟΥ
ΘΕΟΓΟΝΙΑ

- 123 Ἐκ Χάεος δ' Ἔρεβός τε μέλαινά τε Νῦξ ἐγένοντο·
 Νυκτὸς δ' αὐτ' Αἰθήρ τε καὶ Ἡμέρη ἔξεγένοντο,
 οὓς τέκε κυαμένη Ἐρέβει φιλότητι μιγεῖσα.
 Γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγείνατο Ισον ἐ' αὐτῇ
 Οὐρανὸν ἀστερόενθ', ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτοι,
 ὅπερ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἔδος ἀσφαλὲς αἰεί.
 Γείγατο δ' Οὔρεα μακρά, θεῶν χαρίεντας ἐναύλους,
 [Νυμφέων, αἱ ναίσουσιν ἀν' οὔρεα βῆσσοντα.]
- 131 Ἡ δὲ καὶ ἀτρύγετον πέλαγος τέκεν, οἰδματι θυῖον,
 Πίσσοντον, ἀτερ φιλότητος ἐφιμέρους αὐτὰρ ἔπειτα
 Οὐρανῷ εύνηθεῖσα τέκ' Ὡκεανὸν βαθυδίνην,
 Κοῖον τε Κριόν δ' Ὑπερίονά τ' Ἰαπετόν τε
 Θείαν τε Ρείαν τε Θέμιν τε Μνημοσύνην τε
 Φοῖβην τε χρυσοστέφανον Τηθύν τ' ἔρατεινήν.
 Τοὺς δὲ μέθ' δπλότατος γένετο Κρόνος ἀγκυλωμήτης,
 δεινότατος παῖδων· θαλερὸν δ' ἥχθηρε τοκῆ.

Kaos-etik Ereboa eta Gau beltza sortu ziren. Gauetik, berriz, Eguratsa(Eterea) eta Eguna jaio ziren; bi hauetaz erdi bait zen, Erebo maitearekin etzan eta haurdun geratu ondoren. Lurrak, lehendabizi, ortze izarratua beraren bestekoa, sortu zuen osorik bil zezan eta jainko zorionekoentzat beti egonleku ziurra izan zedin. Gero mendi handiak, jainkoen bizileku atseginingarriak(Ninphena, alegia, bertan bizi bait dira basoetan barrena.) Itsaso idorra ere sortu zuen, uhin tontorrezzirakina, Pontoa, maitasun gutiziagarririk gabe, baina. Geroago, Ortzearekin bat eginik, zurrubilo sakondun Ozeanoa, Keo eta Krioa, Hiperion, Iápeto, Thea eta Rea, Themis, Mnemosine eta Phoibe urrezko koroeduna eta Tethis maitagarria. Hauen ondoren, gazteena, Kronos maltzurra, semerik beldurgarriena, aita kementsua gorroto zuena. (vv.:123-138)

KRONOS: Urano eta Gea-ren semea; amak lagundurik Urano eraso eta agintaritza kenduzion. Bere semeek berarekin berdin joka ez zezaten, jaio-ahala iruntsi egiten zituen.

Kronos grekoen artean aldiaren pertsonifikazioa zen. Errromatarrek Saturno egin zuten Kronos-en parekoa.

CORNELI NEPOTIS

LIBER DE EXCELLENTIBUS DUCIBUS
EXTERARUM GENTIUM

PRAEFATIO

¹ Non dubito fore plerosque, Attice, qui hoc genus scriptūrae leve et non satis dignum summōrum virōrum persōnis iudicent, cum relātum legent, quis musicam docuērit Epaminondam, aut in eius virtutib⁹ commemorari saltasse eum commōde scienterque tibiis cantasse. ² Sed hi erunt fere, qui expertes litterārum Graecārum nihil rectum, nisi quod ipsōrum morībus conveniat, putābunt. ³ Hi si didicērint non eādem omnībus esse honesta atque turpia, sed omnia maiōrum institūtis iudicāri, non admirabuntur nos in Graiōrum virtutib⁹ exponendis mores eōrum secūtos. ⁴ Neque enim Cimōni fuit turpe, Atheniensium summo viro, sorōrem germānam habēre in matrimonio, quippe cūm cives eius eōdem uterentur institūto. At id quidem nostris moribus nefas habētur. Laudi in Creta ducit⁹ ad adolescentib⁹ quam plurimos habuisse amatōres. Nulla Lacedaemōni vidua tam est nobilis, quae non ad cenam eat mercēde conducta. ⁵ Magnis in lau-

dībus tota fere fuit Graecia victōrem Olympiae cītāri; in scaenam vero prodire ac popūlo esse spec- tacūlo nemīni in eisdem gentībus fuit turpitudīni; quae omnia apud nos partim infamia, partim humilia atque ab honestāte remōta ponuntur. ⁶ Contra ea plerāque nostris morībus sunt decōra, quae apud illos turpia putantur. Quem enim Romanōrum pudet uxōrem ducēre in convivium? aut cuius non mater familias primum locum tenet aedium atque in celebritāte versātur? ⁷ Quod multo fit alīter in Graecia, nam neque in convivium adhibētur nisi propinquōrum, neque sedet nisi in interiōre parte aedium, quae gynaeconītis appellātur, quo nemo accēdit, nisi propinqua cognatiōne coniunctus. ⁸ Sed hic plura per- sēqui cum magnitūdo volumīnis prohibet, tum festinatio, ut ea explicem, quae exorsus sum. Quare ad propositū veniēmus, et in hoc exponēmus libro de vita excellentium imperatōrum.

K.NEPOTE:(K.a.-ko 99-27 inguruau).Kikero eta Katuloren ezaguna eta laguna.Ikertzaile baino gehiago kon- daira biltzaile dugu Nepote."Chronica" bat idatzi zuen;Historialari bezala goi-mailakoa ez bada,literato gisa hortxe hantxe;hala ere pedagogia-arrazoiengatik eskoletan oso erabilia."De viris illustribus" da ha- ren obrarik aipatuena;jatorriz grekoak diren "Exempla" idatzi zituen:hor-han-hemendiko jakingarriak,oha rkizunak,oroitzapenak,pasadizoak eta abar.

KORNELI NEPOTE-ren
ATZERRITARREN BURUZAGI BIKAINEI
BURUZKO LIBURUA.

Hitzaurrea

Ez dut ezbairik, Atiko hori, asko eta asko izanen dire-la honako idazki mota hau arintzat eta gizon handien nortasunarentzat desegoki samartzat hartuko dutenak, nor izan zuen musika-irakaslea Epaminondas-ek hemen i_rakurtzean edo eta bere alderdi onen artean dantzan polito egin zuela edo txirula-otsean maisuki abestu zuela hemen aipatzean. Era berean, noski, izango dira literatura grekoa ezagutzen ez dutenak, euren ohiturekin bat etorri ezik ezer taiuzkorik ez dutenak. Honelakoek ikas balezate gauza berdinak ez direla denentzat onak eta itsusiak, aitzitik dena epaitzen dela asabengandiko ohituren arauera, ez dira harrituko gu grekoen birtuteak agertzerakoan haien ohiturei jarraitu bagatzaz kie. Horrela, bada, Kimon Athenatarren gizon handi haren-tzat ez zen itsusia arreba odolkidearekin ezkontzea, haren herritarrek ohitura berbera bait zuten. Gure ohituretan, aldiz, hau txartxat hartzen da. Gazteentzat, Kretan, ohore bat da ahalik eta maitalerik gehienak eduki izana. Lakedemonia-n ez dago hain alargun noblerik, afaritara diruaren truke ez doanik. Ia Grezia osoan ohore handitzat zuten Olympia-ko irabazlearen aipamena egitea. Hango herritarren artean inork ez zuen desohoretzat eskena-tokira agertzea eta herriarentzako ikuski-zun gertatzea. Gure artean, ordea, guzti horiek edo zan-

tarkeriak dira edo badaezpadako gauzak eta onestasun izpirik gabekoak. Bestalde, gure ohituretan onartzen diren gauzarik gehienak, haientzako itsusiak dira. Zein Erromatar lotsa da emaztea oturuntzara eramatzen? Edo noren etxeko andreak ez du etxebizitzako lehen lekua eta ez du goresmenik hartzen? Grezian oso bestela da; ahaide hurbilen bazkaritara baizik ez da joaten eta etxeko barne-gelan baizik ez da jezartzen, hau da, gynaenakonitis izenekoan; bertora ez da inor sartzen ahai-de hurbila izan ezik. Honez gero, baina, liburuaren lu-zeerak ez du aukerarik ematen gehiago luzatzeko, ezta hasiera emandakoak azaltzeko garaia ere. Gatozen, be-ratz, harira, liburu hontan buruzagi bikainen bizitzaz aritzeko.

CUM MAGNITUDO , TUM FESTINATIO . . .
TUM .

γυναικωνīτις, ιδος ἦ

Hymnus

Iam sol ascendit igneus
ut omnia illustret splendore
novoque igne foveat,
diei dum fugiunt horae.

Deus, mentem mihi illustra,
cor accende tuo igne,
novum diem ut impleam
divinis paeceptis digne.

Cumque nox venerit atra
somniumque ceperit fessum,
divini Solis memoria
ducat mentis meae gressum.

ARIADNA
APIAΔNH

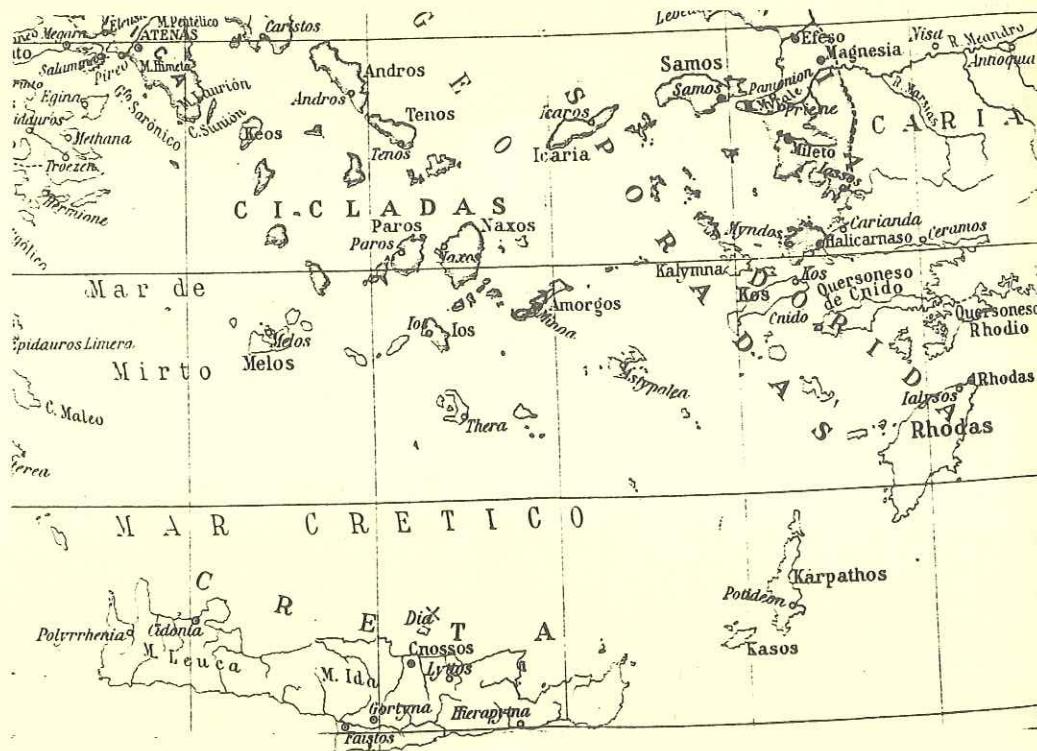
Minos eta Pasifae-ren alaba.Teseo Kreta-ra Minotauroa
erasotzera heldu zenean,Ariadna-k ikusi zuen eta guz-
tiz maitemindu zen hartaz.Laberintorako bidea,hantxe
bait zegoen bahiturik Minotauroa,arki zezan mataza
bat eman zion;mataza hori harilduz joan zen eta hala-
xe bilatu zuen gero atzera bidea.Gero harekin ihesari
eman,Minos-en haserrearri itzuri asmoz,baina ezin hel-
du Atenas-eraino.Naxos uhartean egindako geldialdi ba-
tetan Teseo-k bertan behera utzi zuen,itsas ertzean
lo zegoela.Saldukeria hau era askotara azaltzen dute
batzuk eta besteek:edo Teseo-k beste andre bat maite
zuelako,edo jainkoek hala aginduta,Patuek ez zioten
uzten berarekin ezkontzen eta.Ariadna-k,ordea,hurren-
go goizean itzartu zenean,urrutiratzen ari zen bere
maitearen ontzi-oihalak ikustean,ez zuen luzaroko sa-
minik izan.Handik laster Dioniso bere lagunekin etor-
ri zen;jainkoa panterek eramandako gurdi batean.Neska
txaren edertasunak zoraturik,Dioniso harekin ezkondu
zen eta Olimpora eraman zuen.
Ezkontsari bezala,urrezko diadema bat eman zion,Hefes-
to-k landua.Diadema hau geroago izar-moltzoa bihurtu
zen.Ariadna-k semeak izan zituen Dioniso-rekin:Toante,

Esteifilo, Enopion eta Pepareto.

Beste tradizio batek dioenez, Ariadna Artemis jainko-sak hil zuen Dia uhartean (gero Naxos-ekin bat eginda koan), Dioniso-ren aginduz.

330 «Fedra ikusi neban, Prokris eta Ariadna lerdena, Minos malmutzaren alaba, Teseu's Kreta'tik Atenai doneko lurrealde jorira eroan eban; baiña ezin jadetsi izan eban, Artemis'ek bada, Dioniso's salatuta, olatu artean dagon Dia ugar-tean bizia kendu eutson.

(Odisea, XI. kantua, 330-334 neuritzetan; Aita Santi Onaindia-ren itzulpena; Bilbo, 1985)

DIA(x)uhartea KRETA-tik hurbil.

Vota Ioui Minos taurorum corpora centum
soluit, ut egressus ratibus Curetida terram
contigit, et spoliis decorata est regia fixis.
Creuerat opprobrium generis, foedumque patebat
matris adulterium monstri nouitate biformis;
destinat hunc Minos thalamo remouere pudorem
multiplicique domo caecisque includere tectis;
Daedalus ingenio fabrae celeberrimus artis
ponit opus turbatque notas et lumina flexu
ducit in errorem uariarum ambage uiarum.
Non secus ac liquidis Phrygius Maeandrus in undis
ludit et ambiguo lapsu refluitque fluitque
occurrensque sibi uenturas adspicit undas
et nunc ad fontes, nunc ad mare uersus apertum
incertas exercet aquas, ita Daedalus inplet
innumerias errore uias uixque ipse reuerti
ad limen potuit: tanta est fallacia tecti.
Quo postquam geminam tauri iuuenisque figuram
clausit et Actaeo bis pastum sanguine monstrum
tertia sors annis domuit repetita nouenis,
utque ope uirginea nullis iterata priorum
ianua difficilis filo est inuenta relecto,
protinus Aegides rapta Minoide Diam
uela dedit comitemque suam crudelis in illo
litore destituit. Desertae et multa querenti
amplexus et opem Liber tulit, utque perenni
sidere clara foret, sumptam de fronte coronam
inmisit caelo. Tenues uolat illa per auras,
dumque uolat, gemmae nitidos uertuntur in ignes
consistuntque loco specie remanente coronae,
qui medius Nixique genu est Anguemque tenentis.

(P. OVIDI NASONIS "METAMORPHOSEON" liber VIII)

155

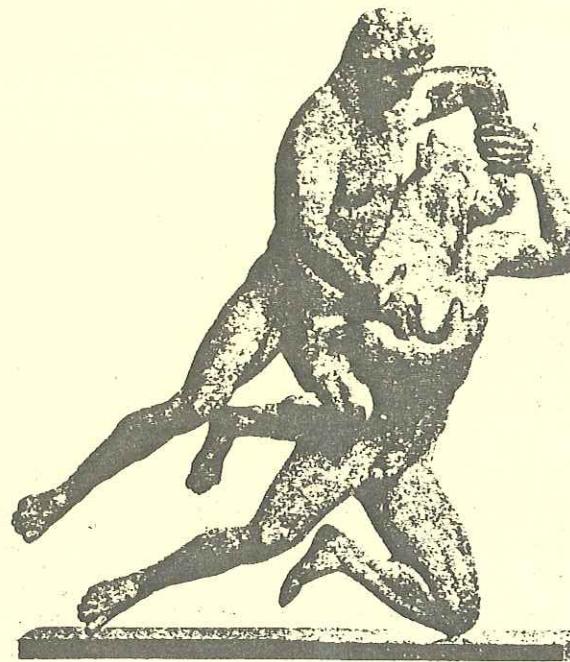
160

165

170

175

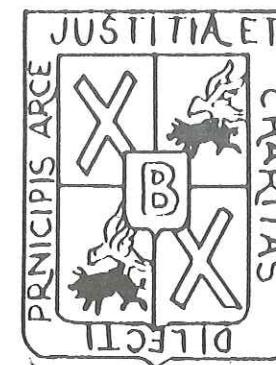
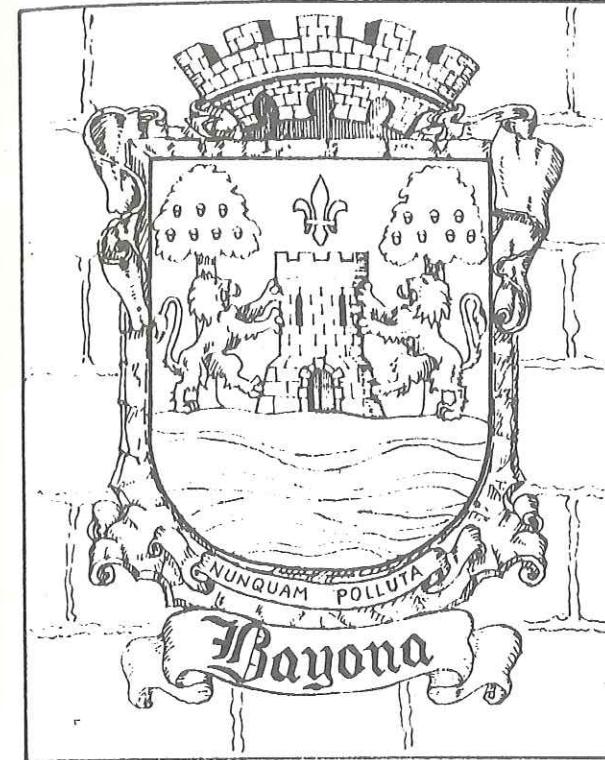
180

TESEO

ETA

MINOTAUROA

Barroeta

BAIONA-ko
armarria:
Latinez: Num-
quam polluta.
Euskaraz: Inoiz
ez ezaindua.

BARROETA (Xemein-go abizena)
Latinez: Justitia et charitās
dilecti principis arce.
Euskaraz: Zuzentasuna eta
maitasuna printze maite-
aren gazteluan.

112 KENDU-SUNTSITU :"Orietur in diebus eius iustitia et abundantia pacis, donec tollatur luna. Id quod dictum est, tollatur, alii interpretati sunt auferatur; alii, vero, extollatur; unum verbum graecum sicut unicuique visum est, transferentes, quod ibi positum est, ἀνταναιρέθη . Sed qui dixerunt tollatur, et qui dixerunt auferatur, non usque adeo disonant. Tollatur enim magis habet consuetudo ita dici, ut auferatur et non sit, quam ita ut altius elevetur; auferatur vero prorsus aliter intelligi non potest, nisi ut perdatur, hoc est, ut non sit; extollatur autem nihil nisi ut altius elevetur. Quod quidem cum in malo ponitur, superbiam solet significare; sicuti est: In tua sapientia noli extolli (Eccl.32,6). In bono autem ad honorem pertinet ampliorem, velut cum aliquid elevatur; sicuti est: In noctibus extollite manus vestras in sancta, et benedicte Dominum (Ps.133,2). Hic ergo si auferatur dictum intellexerimus, quid erit donec auferatur luna, nisi efficiatur ut non sit?".

(Enarrationes in Psalmos, 71,10)

Haren egunetan zuzentasuna eta bakearen ugaritasuna agertuko dira, ilargia desagertzerainokoan. Desagertu berba hori, batzuk kendu, beste batzuk goragotu itzuli dute. Han agertzen den grekozko berba bakarra, ἀνταναιρέθη , bakoitzak bere erara itzulirik. Desagertu eta kendu esan zutenak ez dabilta hain urrun. Hitz egiteko ohituraz, desagertu gehiago esaten da kendu agertu ez egiteko moduan, gorago jaso baino. Kendu (suntsitu), berritz, inola ere ezin uler daiteke era ho

netara baizik: galdua dela, hau da, ez dela gehiago. Gora gotu , aldiz, gorago jasoa dela, besterik ez. Txarragatik esaten denean harrokeriagatik esaten da; halaxe dago esanik: Ez zaitezela zure jakintzan goratu : (Eccl.32,6) Onerako denean, baina, ohore handiagorako izaten da, zerigoerazia denean, esaterako: Gauetan jaso zuen eskuak leku santuetara eta bedeinkatu Jauna (Ps.133,2). Eta hemen suntsitu dakarrela onartzen badugu, zer da ilargia suntsitu arte, ez bada izan ez dadin lortzea?

113 KLIMAX :"Et tamen agnoscitur hic figura, quae κλῖμα^ς graece, latine vero a quibusdam est appellata gradatio, quoniam scala dicere noluerunt, cum verba vel sensa connectentur alterum ex altero; sicut hic, ex tribulatione patientiam, ex patientia probationem, ex probatione spem connexam videmus. Agnoscitur et aliud decus, quoniam post aliqua pronuntiationis voce singula finita, quae nostri membra et caessa, Graeci autem κῶλαι κομματα vocant, sequitur ambitus sive circuitus, quem περίσσοδον illi appellant, cuius membra suspenduntur voce dicentis donec ultimo finiatur".

(De doctrina christiana, lib. IV, VII-11)

Hala ere hemen argi dager grekoz κλῖμα^ς eta latinez batzuk gradazio deitu irudia, mailadia esan gura izan. ez zutelako, hitzak edo esanahia elkarri datxekola. Esaterako hemengo honetan: larrialditik eramapena, era-mapenetik frogaldia, frogalditik itxaropena, elkarreki-ko loturik dakusatzagu. Badago beste edergarri bat, hitz batzuren ondoren eta, bakoitzaren ebakera amaitu,

gutarrek atalak edo ebakiak eta Grekoek κῶλα eta κομματα deitzen dituztenak, zehar edo inguru esanbera dator, Grekoek περίοδον esaten diote; eta beron-en atalak esatariaren ahotsez luzatu egiten dira, azkenetan heldu arte.

gradación

1. La gradación es una figura retórica que consiste en presentar una serie de ideas o de sentimientos en un orden tal que lo que sigue dice siempre un poco más (*gradación ascendente*) o un poco menos (*gradación descendente*) que lo que le precede; ejemplo de gradación descendente: *En tierra, en humo, en polvo, en sombra, en nada* (GÓNGORA); de gradación ascendente: *Ondas nuevas, antiguas, fugitivas, perpetuas*. (V. ALEIXANDRE.)

2. Los adjetivales*, o adjetivos, se subdividen en dos clases de adjetivos según que sean o no susceptibles de *gradación*, es decir según que tengan o no la posibilidad de recibir grados (*de comparación*): así, el adjetivo *dichoso* puede tener un comparativo (*más dichoso, menos dichoso*) y un superlativo (*muy dichoso, el más dichoso*), pero no los adjetivos *último, primogénito*, etcétera.

II. periodo

La retórica clásica otorga el nombre de *periodo* a una frase en prosa, bastante larga y de compleja estructura, cuyos constituyentes están organizados de manera que den una impresión de equilibrio y unidad. El período suele acabarse con un rasgo brillante o una sucesión que, por sus características prosódicas, constituye una cláusula*. Conforme al contenido de la frase, se distinguen los períodos narrativos (o históricos), que agrupan todos los elementos de un relato, y los períodos oratorios, que reúnen series de argumentos.

En poesía, era un sistema de más de dos elementos, mayor que el verso, menor que la estrofa, y que constituía una especie de unidad intermedia.

Jean Dubois eta beste:
"Diccionario de Lingüística"
Alianza Diccionarios, 1979.

periodo. Estil. Oración compuesta caracterizada por la disposición armoniosa de sus oraciones componentes (denominadas miembros) y por el desarrollo lógico del pensamiento. Ej.:

Pues sepa / quien lo niega / y quien lo duda /
que es lengua la verdad de Dios severo /
y la lengua de Dios nunca fue muda. //

(QUEVEDO)

B. G.

Georges Mounin: "Diccionario de Lingüística"
Labor, S.A., 1979

Gradación («Gradatio»). A. *Steigerung*. Enumeración en que se sigue un determinado orden de valores: intensidad significativa, expresividad, extensión, comprensión, etcétera. Puede ser ascendente o climax: *Acude, acorre, vuela, / trespassa el alta sierra, ocupa el llano, / no perdonas la espuela, / no des paz a la mano, / menea fulminando el hierro insano* (Fr. Luis de León), y descendente. Cuando una palabra de un miembro se repite en el siguiente, ligándolos, se produce la concatenación: *Sale de la guerra paz, de la paz abundancia, de la abundancia ocio, del ocio vicio, del vicio guerra*.

Climax. 1.—Gradación ascendente: *Sábito, ¿dónde?, un pájaro sin lira, / sin rama, sin atril, canta, delira, / flota en la cima de su fiebre aguda* (G. Diego). Los miembros de la gradación pueden estar unidos por anadiplosis: *Por un clavo se pierde una herradura, por una herradura un caballo, por un caballo un caballero, por un caballero un pendón, por un pendón una hueste, por una hueste una batalla, por una batalla un Reino* (Refrán antiguo). 2.—En los modernos estudios de estilística se utiliza el término para designar el lugar del texto (verso, poema, escena, drama, novela...) en que el autor acumula los mayores efectos expresivos y conceptuales, con el fin de lograr una culminante emoción.

Fernando Lázaro Carreter *Diccionario de Términos Filológicos*; Gredos, 1977

Período. 1.—Conjunto formado por una oración y todas las que con ella se relacionan, coordinativa o subordinativamente. Es lo mismo que *oración compuesta*. 2.—Más imprecisamente, con este término se designa el conjunto de frases, simples o compuestas, que en un texto componen un ciclo de pensamiento unitario. Los tratadistas franceses distinguen entre *période carrée* formado de cuatro oraciones o miembros, y *période ronde*, en el cual los miembros están unidos estrechamente y dan una impresión de armonía; de esta noción retórica procede la expresión *redondear las frases* (fr. *arrondir ses périodes*) en el sentido, a veces peyorativo, de perfilarlas, rematarlas bien; hay, además, un *période croisée*, cuyos miembros se oponen dos a dos en antítesis. 3.—En la poesía cantada antigua, unidad métrica delimitada por pausas (equivale al *verso* en la poesía recitada). Puede estar compuesto por uno o más miembros, y su extensión, a diferencia de lo que ocurre con el verso, puede variar. 4.—En un diagrama sinusoidal obtenido por el registro del sonido mediante un oscilógrafo, intervalo de tiempo medido de cresta a cresta de las ondas, o entre dos puntos correspondientes del trazado de las ondas. Se denomina también *vibración doble* y *ciclo* [F. Cycle]. Vid. *Amplitud*.

Klimax

climax / climax / climax

Gaur egungo azterketa estilistikoetan, egileak goren puntuko hunkipena lortzeko, efektu kontzeptual eta adierazgarrienak pilatzen dituen textuko lekua izendatzeko erabiltzen da *klimax* hitza.

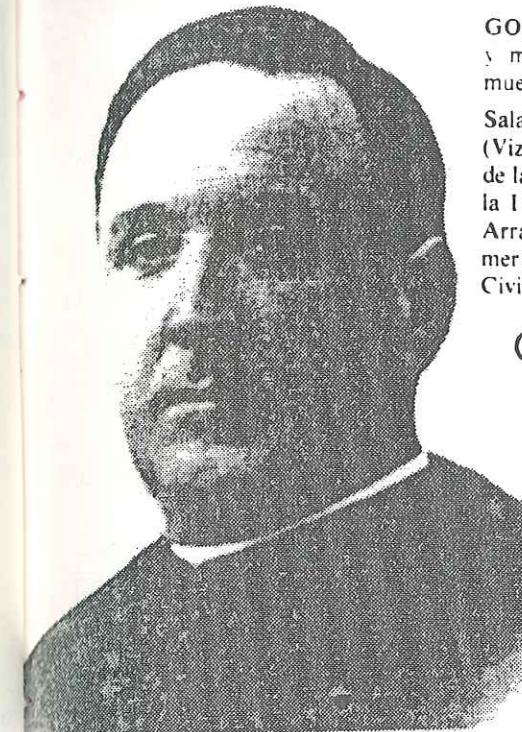
Goranzko mailaketa ere adierazten du: «eskunetik, arkupetik, alboan,urrean, hurbil, ondoan ia, ez hamar metro baino urrunago» (R. Saizarbitoria: 100 metro).

Ohartu garenez, definizioak zabalagoak edo zehatzagoak izan, Dubois eta Mounin-en hiztegiak ez dakarte klimax hitzik; gradazioa soilik. Periodo denek dakarte U.Z.E.I.-koak gradaziorik ez eta bai klimax.

Lázaro Carreter-enak, aldiz, bai "Gradatio" (San Agusti nek dakarren hitz berbera) eta bai klimax. Azkenengo honi esangura bi erantsiz: bata, klimax eta gradatio sinonimoak bezala harturik eta bestea klimax gaurko estilistikan duen esanahi bereziago hori nabarmenduz.

Egia esan, U.Z.E.I.-koak puntu hau nabarmentzen du lehenengo atalean; guri Lázaro Carreter-enaren itzulpen ia hitzez hitzekoa iruditu zaigu, berbatxo bat edo beste gorabehera.

U.Z.E.I. HIZTEGIAK
"Hizkuntzalaritza"
Donostia.

GOROSARRI, Eduardo. Compositor de música religiosa y músico guipuzcoano, nacido en Escoriaza en 1889 y muerto en 1947. Sacerdote, fue organista del Seminario de Salamanca en 1906, pasando posteriormente a Ondárra (Vizc.) (1917) y un año más tarde como titular del órgano de la Basílica de Begoña. En 1927, habiendo sido creada en la I Asamblea de Txistularis del País Vasco celebrada en Arrate la Asociación de Txistularis, fue elegido como primer presidente de la misma. A consecuencia de la Guerra Civil, emigra a Inglaterra en 1936.

(Enciclopedia AÚÑAMENDI)

Organarius in Begoña et Magister musicæ in "Conservatorio Vizcaino de Música", per oppositiones electus est.

Belli civilis hispanorum causa in Britanniam exsul, posteaque in Belgium profectus est. Cum militares GESTAPO formantes tanquam speculatorem anglorum eum tradere essent parati, Sacrae

Bibliae locos recitans potuit monstrare quis esset. Cumque anno MCMXL in Bilbao rediret, Mons. Laucirica ab organarii munere eum removit, inque Escoriaza manere eum coegit. In anno 1937 Antonio María Pérez de Ormazabal V. Zubizarreta organarium novum designavit, unico et vero musicæ magistro locum usurpans. Populi eius per viam Bidebarrieta coram gentibus deambulare prohibitum est ei; denique in Matritum iterum exsulavit. Velut confessi sunt qui cognoverunt eum, Deum et Sanctam Virginem laudans vitam egit.

Anno MCMXLVII mortuus est post multa tormenta animae et corporis. Escoriaza populi ecclesiae rector auctori

tates municipes invitavit ad celebrationem missae pro defuncto; illi autem noluerunt...

Inter multa opera eius musicalia, hispanice, vasconice et lingua latina composita edita sunt.

Ecce Sancti Ignatii honore compositus hymnus, cuius latinum carmen a Romualdo Galdos, S.J., eximio vascophilo scriptum est:

Ad Sanctum Ignatium a Loyola

R.P. Romualdo Galdos

Coro a 3 v.g. y Organo

E. de Gorostiza

Andante mnestoso

Tutti unis mf

Tr. *Organo* *mf* Ad De - i ma-xi-man vo - ca - tus glo-ri-am ter - re-nam pro

T2º *mf* Ad De - i ma-xi-man vo - ca - tus glo-ri-am ter - re-nam pro

Bjo. *mf* Ad De - i ma-xi-man vo - ca - tus glo-ri-am ter - re-nam pro

p *f*

De - o lin - qui mi - li - ti - am; et no - va mo - li - ens sanc - ta cer - ta - mi - na no -

De - o lin - qui mi - li - ti - am; et no - va mo - li - ens sanc - ta cer - ta - mi - na no -

p *f*

De o blin qui mi li ti am; et no va mo li ens sanc ta cer ta mi na no -

(et prosequitur amplius...)

enie ilugor, enique am
erit similem et amissib
e, alvalpico mutato metit, et
-one de mus, non invenit, et quod
-tige acce, vultus
nomina cionibus, quea matis coempsit, et
DE VITA EXEMPLARIUM PRESBYTERORUM VASCONUM

OTSAILAREN 11an
Andre Maria guztiz
garbiaren agerkundea
eta Garizumarako bidea.

Hymnus

Virgo vírginum præ-
clára,
Mihi jam non sis amára,
Fac me tecum plángere.
Fac, ut portem Christi
mortem,
Passiónis fac consórtem
Et plagas recólere.
Fac me plagis vulne-
rári,
Fac me cruce inebriári,
Et crúore Filii.
Flammis ne urar suc-
cénsum,
Per te, Virgo, sim defén-
sus
In die judícií.
Christe, cum sit hinc
exire,
Da per Matrem me ve-
nire.
Ad palmam victóriæ.
Quando corpus morié-
tur,
Fac, ut ánima donétur
Paradisi glória. Amen.

Birjina Birjinen aintza,
ez izan niretzat latza.
Zurekin negarrez bat.

Daramadala Kristo-ren
heriotza, Pasioren
kide, minak gogoan.

Semearen zauriekin
zauri, odol-gurutzekin
zorabia nadila.

Sutan erre ez nadin, nire
alde, Birjina, jar zaite
epai-egunez, arren.

Kristo, hemengo aldia
eginda, noan, Maria
lagun, garaipenera.

Gorputzarenak eginez
gero, bihoa anima artez
zeru ederrera. Amen.

Jon Gotzon Etxebarria-Gernika